

VĚSTNÍK

Praha 31. ledna 2013

Ročník VI., Číslo 1

ZAMYŠLENÍ

V životě je pro nás důležitá řada věcí. Někdo řadí na první místo lásku, jiný zase kariéru a peníze. Tak či onak se výrazně projeví pravý záměr v okamžiku napjetí a emocí. Právě tehdy mohou z člověka sálat jeho pozitivní nebo naopak jen ty špatné vlastnosti. Ty se projevují navenek nejen v chování, ale zákonitě se promítají i do našeho jednání a také do fyziologie. Jedno z pořekadel říká, že člověk má ve dvaceti letech obličej se kterým se narodí, ve čtyřiceti letech jaký chce mít a v šedesáti letech obličej, který si zaslouží. Asi velmi podobně to bude s povahou a chováním lidí, aneb jak se říká, starého psa novým kouskům nenaučíš.

Vše co bylo řečeno bylo až ukázkově vidět během ledna, v době vrcholící volební kampaně. Zřetelně tak bylo poznat kdo má jaké školy a co se v nich naučil. O to smutnější pak bylo, že i vysoce inteligentní lidé dovedou v zájmu svých pudů a chťičů rozmetat kolem sebe chlěvskou mrvu bez uzardění a s takovou samozřejmostí jako by jim to bylo vlastní.

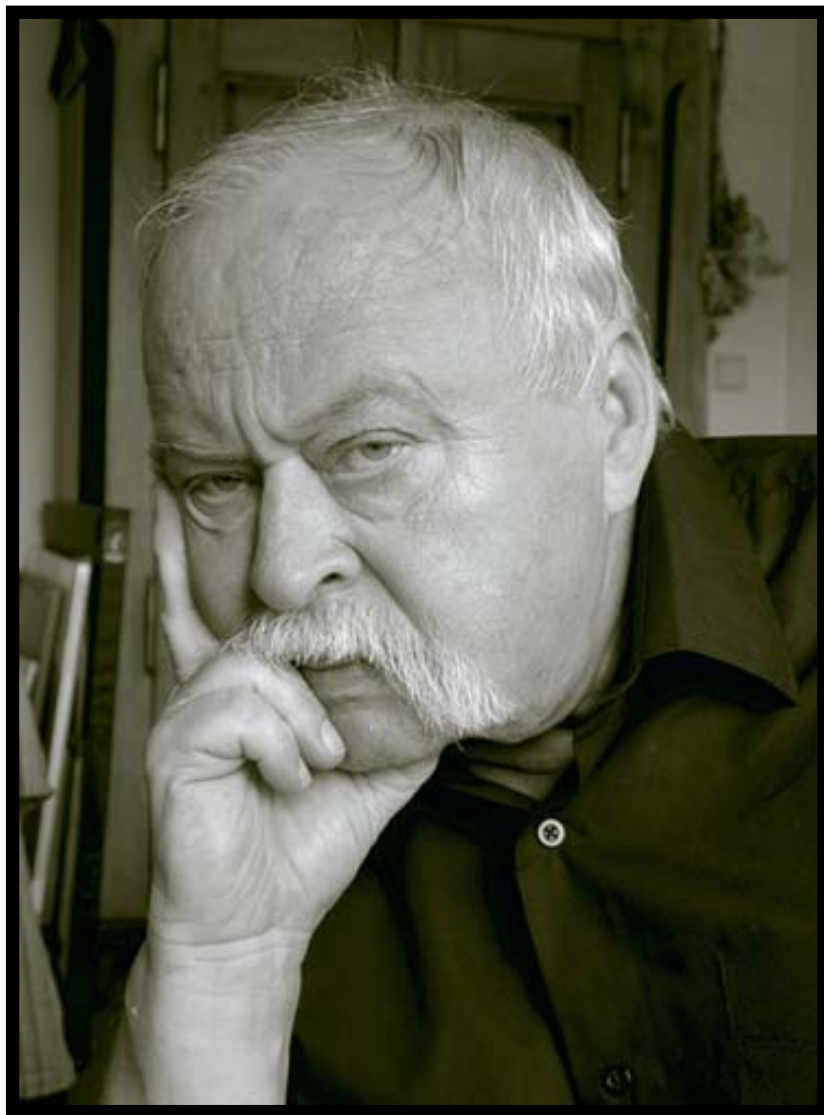
Ony tolik přetřásané příkopy, které vznikly rozdělením dvou skupin příznivců se budou opravdu velmi těžko zasypávat, pokud se nezmění volená rétorika. Je otázkou zda blížící se výročí únorových událostí a dnes zvoleného stejného směru kormidla bude znamenat avizované zasypání příkopů nebo spíše rozorávání mezí a unifikace krajiny podle jednoho dnes již překonaného světónázoru.

Je však velmi dobře, že bylo vysloveno dělení osob nikoli směr jejich myšlení, ale na odbornost či amatérismus, který by měl být rozhodující ve všech oblastech. Jen aby to počáteční přesvědčení vydrželo.

V dnešním článku je shodou okolností také zmínka o amatérismu úředníků, kteří nedbají slov a rad odborníků. Sice jde o více než 130 let starý případ, ale jak vidět problému jsme se dodnes nezbavili, rozhodně tedy ne v takové míře.

Můžeme si jen přát, aby se pravda objevila brzo, tedy rozhodně dříve než přijdou nové volby. Pokud ale požadujeme profesionalitu a odbornost u kandidátů, měli bychom ji požadovat i hlavně po sobě a možná o to víc. Ruku na srdce, kdo z nás je způsobilý svobodně se rozhodnout a volit bez tlaku médií?

Praha 31. ledna 2013

V pondělí byla oznámena smutná zpráva o úmrtí grafika Oldřicha Kulhánka, autora našich bankovek, řady poštovních známek a mincí. Oldřich Kulhánka se narodil 26. února 1940 v Praze v roce 1958 byl přijat ke studiu na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze do ateliéru grafiky prof. Karla Svolinského a kde ukončil studium v roce 1964.

Jeho slibnou kariéru přerušily srpnové události, se kterými se nesmířil. V roce 1971 byl zatčen a uvězněn za své kresby. Byl obviněn z hanobení představitelů spřátelených socialistických států. Na některých grafikách se totiž objevil Stalin. Po měsíčním věznění byl propuštěn a další 2 roky každých čtrnáct dnů vyslýchán. Přestože vyhrál jeho návrh na novou desetikorunu s motivem mistra Pavla z Levoče nebyla jeho bankovka realizována.

K bankovkám se vrátil až počátkem 90. let, do kterých promítl i svoji tvorbu let osmdesátých inspirovanou vývojem lidského těla. Právě na první bankovce, která podle jeho návrhu vyšla to bylo poznat na motivu rukou. Postupně vypracoval osm bankovek, které se pyšní nejen dokonalým provedením, ale jako jediná řada od roku 1918 také svoji grafickou uceleností.

Byl předním představitelem současné grafické tvorby. Získal řadu prestižních cen u nás i v zahraničí. Byl členem Sdružení českých umělců grafiků Hollar.

NEJEN DOUFÁM, ALE PEVNĚ VĚŘÍM

„Nejen doufám, ale pevně věřím“. Tak těmito slovy končil úvodní slovo Otakar Nekvasil knihy připomínající šedesátileté trvání firmy, kterou založil jeho otec Václav. Stavební firma Nekvasil patřila k největším svého druhu u nás a nebylo v pravdě žádné významnější průmyslové stavby, na které by se nepodílela. Heslo, které zvolil bylo vpravdě vhodným mottem, jenže nikdo netušil co všechno může ještě přijít. Netušili to ani Nekvasilové a dnes to netušíme ani my. Než se v tomto příběhu dostaneme za tento okamžik, uplyne ještě dlouhá cesta. Vraťme se tedy na počátek příběhu.

V roce 1840 kdy již Čeněk Josef Rott založil svoje železářství, se na statku ve Kbelích u Prahy č.p. 45 narodil 15. února 1840 Josefu Nekvasilovi a jeho ženě Marii rozené Pancové syn Václav. Přestože o generaci mladší, zapojil se již při studiu do vlasteneckého života. Navštěvoval salóny u Braunerů, Riegrů i Trojanů a byl oblíben zejména v dívčí společnosti, kde měl přezdívku „Španěl“. Nejen pro svůj vzhled, ale i pro oblibu hudby a zpěvu. Byl menší postavy, měl černé vlasy a ostrý orlí nos, avšak podle mnohých nádherné modré oči. Hovořil pomalu, ale dovedl se prý velmi rozohnit. Obliba hudby nebyla blízká pouze jemu, ale jeho nejstarší bratr Josef se dokonce oženil s dcerou skladatele Františka Škroupa.

Výrazný vliv národního uvědomění v něm probudil jeho učitel Jan Neruda, který suploval v roce 1858 na vyšší německé reálce v Mikulandské ulici, kam Nekvasil docházel. Jeho spolužákem byl stejně starý Jakub Arbes a u prof. Rudolfa Skuherského skládal na pražské technice jako vůbec první jedno z kolokvií v češtině, přestože až do rozdělení na českou a německou část v roce 1869 byla zkušební jazykem němčina. Na Královském českém polytechnickém ústavu zemském v Praze absolvoval Václav Nekvasil s vyznamenáním v roce 1862 a vstoupil do opravdového života. Účastnil se však i života společenského a stal se dokonce jedním ze zakládajících členů pražského Sokola.

V srpnu 1862 nastoupil do praxe ke staviteli F. Zvěřinovi a později Františku Kocourkovi v Karlíně. Ten mu 1. května 1864 vystavuje vysvědčení řemeslu zednickému, ale Nekvasil u něj zůstává pracovat do června 1867. Teprve tehdy se rozhodl k samostatnému podnikání a 22. července 1867 získává od magistrátu povolení k provozování živnosti zednické.

O dva dny později získává od svých rodičů darovací smlouvou pozemek ve Kbelích kde již od roku 1864 provozoval malou továrnu na asfaltovou lepenku, kterou dodával na řadu staveb. Na počátku svého podnikání se ještě nepouští do velkých staveb, to až o rok později jako stavitel. Věnuje se kromě jiného projekci konstrukcí střech pro cukrovary a průmyslové stavby. Za místo svého podnikání si volí Karlín, ale za jeho rozmachem do opravdového světa podnikání stála svatba a velmi slušné věno.

Jako vystudovanému muži se slibnou budoucností mohl být dobrou partií pro řadu měšťanských dcerušek, ale on měl známost se svojí Elis či Betynkou, jak jí důvěrně říkal. Alžběta Pšeničková pocházela ze staré patricijské rodiny. Její otec, Josef Pšenička byl vrchním pokladníkem C. k. zemské poklady v Praze, který po svém otci zdědil rozsáhlé pozemky a nemovitosti. Jelikož otec i matka již zemřeli bydlela u své tety Anny. Tu požádal o její ruku a na jaře 1868 se s Alžbětou oženil. Věnem mu přinesla slušný kapitál, za který pořídil laciné parcely v Karlíně, kde také postavil vlastní dům č.p. 244, které bylo později sídlem jeho firmy.

Tehdy byl Karlín předměstím Prahy, oddělený městskými hradbami. Stála zde Ferdinandova kasárna, areál Invalidovny, kostel s klášterem a pár roztroušených domků. Kromě toho několik továren, např. strojírna Daněk a spol. Mohli bychom se nesprávně domýšlet, že zájem Nekvasilův o Alžbětu byl kalkulem s pozemky. Vždyť 30. října 1866 bylo přijato dlouho očekávané rozhodnutí zbořit městské hradby. Dalo se předvídat, že Praha se začne rozrůstat a ceny pozemků porostou vzhůru. Ano, to se sice stalo, ale za důvodem zrušení hradeb nestál ekonomický zájem města, nýbrž prohraná prusko-rakouská válka, ve které se ukázaly městské hradby jako neúčinné a z vojenského hlediska zastaralé. S bouráním se začalo až v letech 1873-1874 a první padla Poříčská brána vedoucí směrem ke Karlínu. Právě poříčskou branou vtrhli 8. července 1866 Prusové do Prahy. Symbolicky tak byla zbourána jako první. V roce 1873 kdy se s bouráním začalo byl Václav Nekvasil už uznávaným stavitelem a podnikatelem.

Vraťme se na počátek jeho podnikání. Když začínal v roce 1867, měl ve své firmě ještě tichého společníka, kterým byl A. Čerych z Jaroměře, zakladatel továrny v Josefově. Po svatbě s Alžbětou ho vyplácí z firmy a začíná jeho éra velkého stavitele. Jeho první samostatnou stavbou je budova cukrovaru v Toušeni. O rok později to je cukrovar v Kralupech, dvůr Georga Parische von Senftenberga v Žamberku, v roce 1870 staví tři cukrovary najednou a to Opatovice, Vinoř a pro hraběte

Ing. Václav Nekvasil (1840-1906)

Pohled na Karlín kolem roku 1860 (originál Muzeum hl. města Prahy)

Alžběta Nekvasilová, roz. Pšeničková

Bedřicha Kinského cukrovar v Kostelci nad Orlicí. Následují cukrovary Rožďalovice, Holice, Byšice, Slavkov a Beroun.

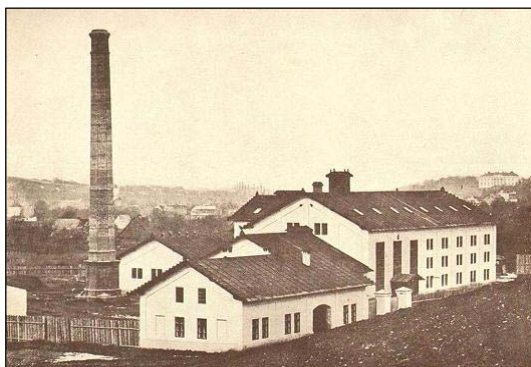
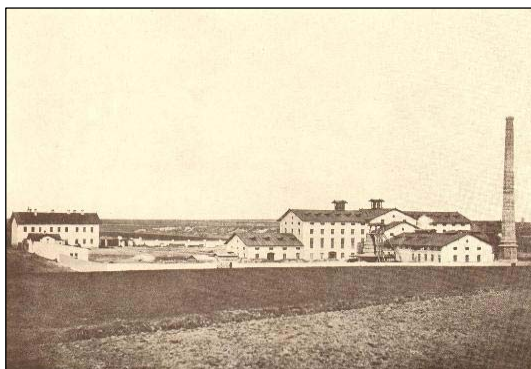
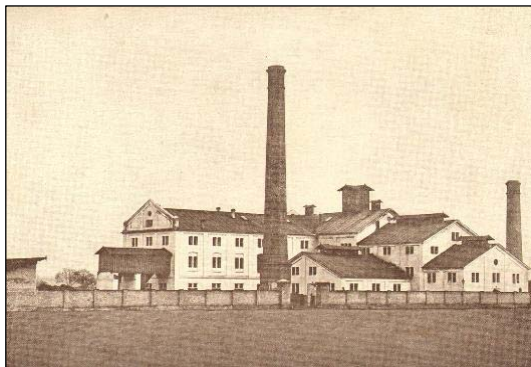
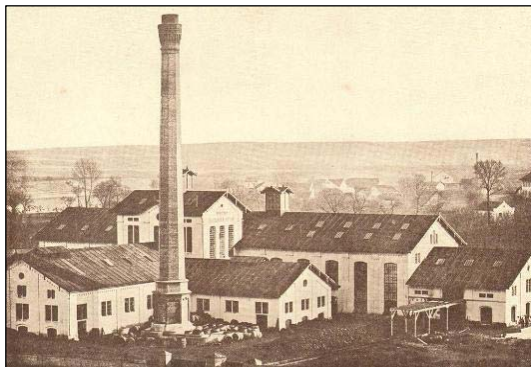
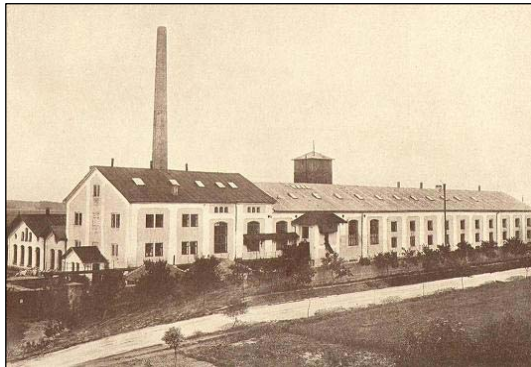
Nebylo náhodou, že stavěl tolik cukrovarů. Dovedl využít aktuální potřeby trhu, který po stavbě cukrovarů prahnul, ale především dovedl využít kontaktů. Zejména se seznámil s Josefem Götzlem, karlínským starostou, který v roce 1854 koupil se svým společníkem malou strojírnou A. Meisner & Comp. a založili spolu 5. listopadu 1854 novou firmu. Tím významnějším společníkem, podle kterého se firma jmenovala, byl Vincenc Josef František Daněk von Esse (1826-1893) a založená firma nesla název Daněk & Co. Není divu, že jejich blízkost v malém Karlíně a společné postavení bohatých měšťanů dala vzniknout zajímavému obchodnímu vztahu. Daněk byl původně obyčejný měšťan, ale v roce 1878 byl povýšen do šlechtického stavu za zásluhy o rozvoj monarchie. Neuměl údajně moc česky, ale to vyvažoval ve vzájemném obchodě Nekvasil a toho mu doporučil Otokar hrabě Černín. Právě Černínovi patřila Vinoř, kde byl otec Nekvasila gruntovníkem a poddaným hraběte až do roku 1848. Nekvasil a Daněk jezdili spolu pro Čechách a Moravě a obhlíželi vhodná místa pro stavby nových cukrovarů. Poté začali agitovat mezi rolníky a nabídli jim kompletní servis stavby na klíč. Od toho, co je třeba k založení akciové společnosti až po zajištění stavby a vybavení cukrovaru. Byli schopni nabídnout i úvěr u několika bank. Z jejich popudu tak vznikla celá řada akciových cukrovarů.

V době zakladatelské byly řady lidí strženy snahou o spekulaci na akcie a obchodování, ne tak Nekvasil. Ten se nikdy nepouštěl do riskantních obchodů, ale jen do aktivit stavebních. Jediná jeho účast kde se v té době účastnil byla na založení První česko-moravské továrny na stroje. K tomuto kroku ho nevedla nějaká snaha o rozšíření svého podnikání, ale spíš nutnost. Údajně se nepohodl s Daňkem při realizaci jednoho z obchodů. Zakladatelská horečka je téměř na vrcholu a tak vzniká skupina lidí, kteří chtějí založit zcela novou strojírnou. Nekvasil se s nimi spojí a jako jeden z nich podepisuje 5. února 1871 společné prohlášení k subskripci akcií. Jako úspěšný podnikatel se podílí nejen obchodně při realizaci staveb cukrovarů, ale rovněž i jako akcionář a především velmi aktivně jako zakladatel a člen první správní rady a výkonného výboru. A není vůbec ve špatné společnosti. Kromě jiných je zde předseda správní rady Karel Židlický, majitel ostrova v Karlíně, jako místopředseda zasedl Otokar hrabě Černín, velkostatkář ve Vinoři, jako členové působí Nekvasilův známý, karlínský průmyslník Jan Topinka nebo třeba podnikatel Emanuel Kittl, známější jako mecenáš velké řady umělců a otec nadané dcery Emy, známé zpěvačky Emy Destiniové.

Od roku 1871 provádí Václav Nekvasil všechny své cukrovarnické obchody již výhradně s První českomoravskou továrnou na stroje. Díky vazbě továrny s Živnostenskou bankou navazuje s ní a banka financuje řadu jeho projektů a obchodně ho podporuje při realizaci staveb.

Zdá se, že je na vrcholu. Realizuje desítky staveb, ale stále se vyhýbá burzovním spekulacím. Pochází ze selské rodiny a svůj kapitál investuje do pozemků a staveb, ale také kupuje dvě zemědělské usedlosti na Šumavě. Kupní smlouva ze dne 17. listopadu 1871 uvádí velkostatek Gerlov a Štíhlav u Klatov. Statky nejsou určeny k obchodům spíše naopak. Během pozdějších let si je rodina velice oblíbila a trávila zde celé léto. U Nekvasilů byla vidět spokojenost, rodinné štěstí a ani o potomky neměl nouzi. Jako první se 30. srpna 1869 narodil syn Otokar, 30. září 1871 Ladislav, 21. května 1873 Jaromír. Jediná dcera Anna se narodila 1. srpna 1875 a posledním potomkem byl syn Bohuš, který se narodil 13. července 1878.

Původní firmu přeměnil v roce 1873 na klasické stavitelství, tedy větší rozsah oprávnění při realizaci staveb. Bohužel krach na vídeňské burze a následný úpadek stovek cukrovarů zasáhl výrazně i Nekvasila. Nutno říci, že to bylo právě díky jeho specializaci na stavby cukrovarů. Z prvních dvanácti jeho realizovaných staveb bylo deset cukrovarů. Tři ze stavebních cukrovarů, které neměl z velké části uhrazeny, podlehly krizi a vyhlásily úpadek. Pro Nekvasila to znamenalo ztrátu téměř 250.000 zl. a ta byla citelná. Nejen Nekvasil byl postižen, krize zasáhla Živnostenskou banku, ale velmi výrazně i První českomoravskou továrnu na stroje. Když jí většina ostatních bank vypověděla úvěry, rozhodl se pro velmi riskantní krok. Společně s dalšími dvěma členy správní rady podepisuje kauční směnku na jeden milion zlatých díky čemuž získá továrna úvěr. Tak vysoké bylo jeho mínění o kvalitách továrny, kdy i přes své ztráty podstoupil osobní riziko. Vyplatilo se, firma přežila a postupně z ní byl vybudována vlajková loď našeho průmyslu.

Krise zasáhla veškerý průmysl v monarchii nejen stavební, ale práci bylo potřeba naléhavě sehnat. Nekvasil se vydal do ciziny a zakázky se mu podařilo sehnat v blízkém Německu. V letech 1875-1879 pracuje výhradně v Bavorsku. Zde staví kostel v Schirndingu, šest nádražních budov pro dráhu Fichtelgebirgsbahn a centrální nádraží v Hofu. V době krize než překlenul to nejhorší období, byl nucen prodat několik svých domů v Karlíně. Odhodlal se prodat i milovaný Gerlov, ale nenašel kupce a tak si ho ponechal a zůstal v majetku rodiny i později.

Centrální nádraží v bavorském Hofu, realizované firmou Václava Nekvasila v letech 1873-1879

Zkušenosti z let krize a vlastní ztráty ho vedly k zamyšlení nad obecnými hospodářskými poměry vůbec. Rozhodl se pozvednout svůj hlas a 30. ledna 1879 vystupuje veřejně na shromáždění Spolku architektů a inženýrů král. Českého kde pronáší zásadní projev o podceňování techniků a inženýrů ve státní správě a ukazuje příklady laického rozhodování neodborníků, kteří sice mají funkce, ale odbornému hledisku vůbec nerozumí a pokud mají možnost, takových rad nedbají. Výsledkem vznikají povážlivé ztráty v zájmu celku, které je zapotřebí snižovat jak nejvíc to jde. Tato řeč měla takový ohlas, že během několika dní vychází tiskem pod názvem „Vážné slovo k mužům technické práce“. Nekvasil se tím zapojil aktivně do veřejného života. Odezva na sebe nedala dlouho čekat. Na konci roku 1880 vystupuje z Obchodní a živnostenské komory pražské 27 členů, kteří zakládají oddělení českého živnostnictva a sestavují samostatnou českou kandidátku v čele s Nekvasilem. Komora byla do té doby pod vlivem německých podnikatelů. Po prudkém volebním zápase byl kromě Nekvasila zvolen do živnostenského oddělení m.j. Jan Otto, majitel knihtiskárny. Během následujících čtyř let si upevnili svoje pozice. V obchodní komoře pak Nekvasil působí další dvě desetiletí a komora ho dokonce vysílá do voleb do Zemského sněmu. Od svého zvolení 13. září 1887, zde pak působil až do roku 1895. Ačkoli nebyl politikem, díky svým možnostem byl velkou oporou Národní straně tedy tzv. Staročechem, kde byl členem. Přestože byl Staročechem, patřil spíše k pokrokovým směrům směřujícím k levici. Nikdy nepůsobil agitačně, jeho projevy nenesou ani náznak osobního zbarvení a už vůbec ne prospěchářský ráz. Spíše je vidět všeobecné cítění vycházející z jeho zážitků a života.

Nekvasila v této době zasáhla velká ztráta, když 15. února 1885 zemřel syn Jaromír ve věku 11 let.

V tomto roce realizuje stavbu radnice v Karlíně, kde v té době působí dalších čtrnáct stavitelů. V letech 1885-1889 realizuje rozsáhlý areál c.k. mužské trestnice na Pankráci. Za vzorné provedení této stavby obdržel od císaře Františka Josefa I. rytířský řád a později byl jmenován císařským radou. Z dalších větších staveb pak realizuje mostárnu v Libni.

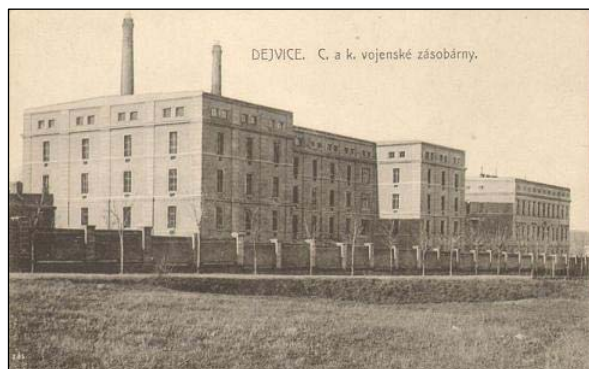
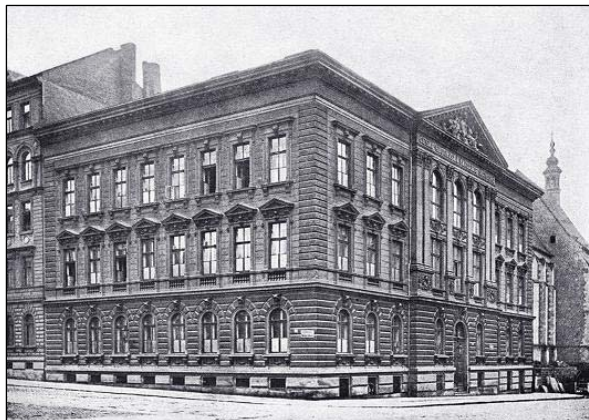
Mužská trestnice z let 1885-1889 na Pankráci u Prahy byla tehdy daleko v polích a za hranicí města

Nesmíme zapomenout, že působil v Zemském sněmu království Českého, kde byl členem řady komisí, např. působil ve stavebním výboru pro splavnění Vltavy či ve výboru rozpočtovém. Neangažoval se jen v oblasti hospodářské. Zastával se horlivě realizace Uměleckoprůmyslového muzea, které zřídila Obchodní a živnostenská komora pražská. Právě Nekvasil docílil toho, že výtěžek z prodeje pozemku staré muzejní budovy na Příkopech č.p. 853 Zemské bance za částku 300.000 zlatých je věnován na stavbu nové budovy muzea. Angažuje se i v dalších činnostech národního a uměleckého charakteru a dokonce podává petici za opravu evangelického chrámu sv. Klimenta v Praze, ač sám byl katolíkem. V roce 1890 je spolu s karlínským podnikatelem Františkem Křížkem iniciátorem konání Jubilejní zemské výstavy v Praze a podílí se na její přípravě ve výstavním výboru a pochopitelně zde také sám vystavuje.

Za svého působení v Zemském sněmu dosahuje podpory nesčetných svých návrhů na subvenci různých projektů od stavby dráhy Strakonice-Vimperk, Rakovník-Mladotice či Vodňany-Prachatice, ale i na vznik plodinové burzy v Praze či stavbu silnice pod letenskou strání. Jen pro příklad, celá stavba silnice stála 261.000 zl. a jemu se podařilo získat subvenci ve výši 90.000 zl. Ve správním roce 1895 byl dokonce rozpočtovým zpravodajem ve sněmovně.

Reprezentativní stavba nové Karlínské radnice z roku 1885

Čkoslovanská obchodní akademie (1891), škola v Třeboni (1897), kadetní škola na Hradčanech (1898) a vojenské zásobárny (1900)

Není bez zajímavosti, že ač měl byt a firmu v Karlíně, působil jako člen městského zastupitelstva na Královských Vinohradech. Nekvasil měl velké pozemky právě v katastru Vinohrad a tak byl do zdejšího zastupitelstva zvolen. Pochopitelně později byl v městské radě Karlína. Byla mu nabízena i funkce karlínského starosty, ale tu odmítl a působil jen jako náměstek. Pracoval také v okresním zastupitelství okresu Karlínského, pod které spadalo rozsáhlé území na východ od Prahy čítající 87 obcí a tři tehdejší města, Karlín, Vysočany a Brandýs nad Labem. Karlín ač již tehdy těsně pražské předměstí vznikl jako obec až v roce 1817 a samostatným městem byl od roku 1903. Součástí Velké Prahy se stal teprve v roce 1922.

Stavatelství Václav Nekvasil je již zavedenou firmou, která i díky spojení s řadou osobností průmyslu i bank získává jednu veřejnou zakázku za druhou.

V roce 1890 staví jezdecká kasárna ve Vysokém Mýtě, o rok později budovu Českoslovanské obchodní akademie v Resslově ulici v Praze. V roce 1892 zemskou polepšovnu v Opatovicích, jezdecká kasárna na Invalidovně a městskou elektrárnu v Karlíně. Do roku 1900 staví kasárny v Pardubicích, Jindřichově Hradci, policejní kasárna v Praze v Bartolomějské ulici, krajský soud v Uherském Hradišti, měšťanské školy a reálku v Karlíně, školu v Třeboni, gymnázium ve Štěpánské ulici v Praze, ale i poštovní úřad v Písku, kostel v Tochovicích nebo pavilon poliklinického ústavu univerzitního v Praze. Z průmyslových staveb pak realizuje Měšťanský pivovar na Král. Vinohradech, společenský pivovar v Braníku a měšťanský pivovar v Holešovicích, Schwarzenberský pivovar v Lounech, sladovnu v Uherském Hradišti a Hradci Králové, cukrovar Dřevohostice a Przeworsk v Haliči a celou řadu dalších staveb, mimo jiné dvě vlastní kruhové cihelny ve Kbělicích u Prahy s žárovými pecemi, kde vyrábělo cihly a tašky asi 20 dělníků.

Jednou z nejvýznamnějších, byla stavba kadetní školy na Hradčanech z roku 1898. Dnes bychom řekli, že šlo o developerský projekt. Společně s Živnostenskou bankou koupil od eráru budovy staré kadetní školy u Královských kasáren, stojící na místě dnešního Obecního domu a hotelu Paříž a zavázali se kromě odkoupení pozemků postavit náhradní budovy, kde vedle kadetky postavil v roce 1900 vojenské pekárny a zásobárny v Dejvicích.

Václav Nekvasil oslavil v roce 1900 šedesáté narozeniny a tak bylo na čase, aby vstoupila do hry další generace. Za svého nástupce si určuje prvorozeného syna Otakara, který studoval vysoké učení technické v Praze obor architektury a pozemního stavitelství a po státních zkouškách nastoupil do rodinného podniku. Postupně se seznamuje s firmou a velmi brzo pracuje samostatně a pomáhá s obchodem i kalkulacemi zakázek. Společenský život u Nekvasilů dává mnoho příležitosti k seznamování s řadou lidí, doslova ze všech sfér společenského života. Není tak divu, že díky známosti s rodinou JUDr. Tomáše Černého, starosty Prahy v letech 1882-1885, se mladý Nekvasil seznámil s jeho příbuznými, rodinou Šámalovou. Vztahy Šámalů a Nekvasilů nejsou jen obchodní a přátelské, ale přerůstají i do osobních vztahů a to vůbec ne jednostranně. Otakar Nekvasil se 7. října 1899 ženil s Libuší Šámalovou. O tři měsíce dříve, 30. července 1899 si magistrátní rada JUDr. Přemysl Šámal bere za ženu Annu Nekvasilovou. Není bez zajímavosti, že se stejně jako jeho příbuzný stal Šámal starostou Prahy a to krátce v roce 1918-1919 než ho vystřídal dlouholetý primátor JUDr. Karel Baxa. Šámal byl jedním z členů Maffie a mužem 28. října. V letech 1919-1938 byl kancléřem všech tří našich předválečných prezidentů.

Doposud plný a aktivní život Václava Nekvasila zastihla nemoc. Na podzim roku 1905 podstupuje operaci, ale rozvíjející chorobu se tím zastavit už nepodařilo. Umírá 6. března 1906.

Po Nekvasilově smrti převzal vedení firmy jeho nejstarší syn Ing. arch. Otakar Nekvasil. Stará se o zavedený podnik, který spravuje i pro ostatní spoludědice do rozdělení majetku. Po náhlé smrti sestry Anny provdané Šámalové mu zůstala v majetku firma a domy v Karlíně. Bratr JUDr. Ladislav Nekvasil získal velkostatky Gerlov a Štíhlav, bratr Ing. Bohuslav Nekvasil pak cihelnu, lomy v Davli a potomci Anny obdrželi dům na Smíchově a všichni pak cenné papíry a hotovost. Nerozděleny byly rozsáhlé pozemky v Olomouci a Brně.

Ing. arch. Otakar Nekvasil pokračoval ve šlépějích svého otce nejen odborně, ale i obchodně. Po smrti otce převzal jeho místo ve správní radě Českomoravské továrny na stroje, od roku 1910 zasedal ve správní radě České průmyslové banky, kde byl jistý čas dokonce prvním viceprezidentem. Bankou pak byl delegován do dalších správních rad. Např. do Akciové společnosti mlýnů v Praze, po vzniku republiky je dokonce předsedou správní rady v Československé akciové továrně na látky výbušné. Jako karlínský rodák zasedal v představenstvu i výkonném výboru Občanské záložny v Karlíně a v několika dobročinných spolcích a radách.

V prvním desetiletí 20. století realizuje Nekvasilova firma desítky významných staveb. Staví obecní a měšťanské školy v Blatné, akademické gymnázium v Praze, gymnázium Třeboni, reálku v Nymburce a Sušici, vysoké učení technické v Brně, chemický ústav pro českou a fyziologický ústav pro německou univerzitu v Praze. Z dalších veřejných budov pak jmenujme ústav pro hluchoněmé v Hradci Králové, 11 budov v Zemském ústavu pro choromyslné v Horních Beřkovicích nebo celkem 22 staveb rozsáhlého areálu Zemského ústavu pro choromyslné v Bohnicích včetně zdejší dominanty, kostela sv. Václava.

Na seznam přidává reprezentační budovy jako palác Obchodní a živnostenské komory v Praze, dům „Merkur“ v Pařížské třídě. Pro peněžní ústavy realizuje stavbu filiálky Rakousko-uherské banky v Hradci Králové a v Pardubicích, sídlo Záložního úvěrního ústavu v centru Hradci Králové, novou dvoranu České průmyslové banky v Praze a palác Vídeňské bankovní jednoty na Příkopě. Velkou stavbou jsou státní úřady na Smíchově, dnes sídlo středočeského kraje.

Z průmyslových staveb je podepsán pod stavbou C. k. tabákové továrny v Písku, stavěl také městský vodovod v Klatovech, státní cukrovar ve Zvolněvsi, cukrovar v Mochově a slavonském Osijeku, Akciové ledárny v Braníku, nádraží v Pardubicích, Roztokách, Libšicích a Bubenči. Začíná realizovat i pozemní stavby jako regulaci Labe ve Vrchlabí, melioraci a regulaci v Jesenici a celou řadu dalších staveb. Mezi prestižní zakázky patří Mohyla míru na Slavkovském bojišti v obci Prace z roku 1910. Mezi klenoty jeho zakázek patří areál Pražského sanatoria v Podolí z let 1910-1914.

Po vzoru svého otce působil Otakar Nekvasil také ve veřejném životě a zastával postoje směřující k národní samostatnosti, ale na rozdíl od otce byl Mladočechem, tedy členem Národní strany svobodomyslné.

Významnou byla jeho činnost za války, kdy uchovával důležité dokumenty a majetek členů Maffie, kteří museli pryč za hranice. Hmotně pomáhal řadě rodin a jelikož

Ing. arch. Otakar Nekvasil (1869-1933)

Palác Obchodní a průmyslové komory v Praze (1904), palác Vídeňské bankovní jednoty v Praze (1907), Mohyla míru (1910), kostel sv. Václava v léčebně v Bohnicích (1914).

Areál Pražského sanatoria v Podolí postavené v letech 1910-1914 podle projektu arch. Rudolfa Kříženeckého na ploše 41.557 m²

prováděl řadu staveb i pro vojenské a válečné účely, dokázal vyreklamovat od aktivní vojenské služby na frontě řadu mladých mužů, které zaměstnal ve firmě. Za Kramářovu Českou státoprávní demokracii působil v letech 1918-1920 v Revolučním národním shromáždění, kde byl zpravodajem prvního zákona o podpoře stavebního ruchu. Po návratu všech odvedených dělníků z války nařídil vzít všechny zpět na jejich místa, a bylo jich přes padesát, přestože zaměstnával na jejich místě jiné lidi a to v době kdy po válce neměl dostatek zakázek, aby všechny ušil. Zřejmě byl v tomto ohledu velmi prozíravý a věděl, že se práce dostaví a také se brzo dostavila.

Rozmach přišel s počátkem dvacátých let právě se zákonem o podpoře stavebního ruchu. V roce 1922 firma realizovala 18 staveb, ale o rok později už 48 staveb za rok 1925 dokonce 55 staveb. V tomto roce přistoupil k nové organizaci práce, kdy šéf jako hlava podniku není jediným zodpovědným za provedení celé stavby, ale vznikají jednotlivá oddělení, která si organizují svůj díl práce na zakázce. Vzniklo tak samostatné oddělení kalkulací a rozpočtů, projekce, světlotisk, nákupní, oddělení technické a statické revize, pochopitelně stavební oddělení, betonářské, oddělení pro stavby průmyslové, dopravní oddělení a autosprávkárna a nezbytná oddělení právní, finanční a administrativní. Nechybí též provoz pily v Jílovém, stavební ohrada, ale již existuje i samostatné oddělení archivu a vzorkovny a nechybí oddělení filiálek a nad vším dohlíží ředitelství firmy. To jak se rozvíjel obchod můžeme názorně vidět v níže uvedené tabulce.

Hlubinný výtah používaný při výkopech

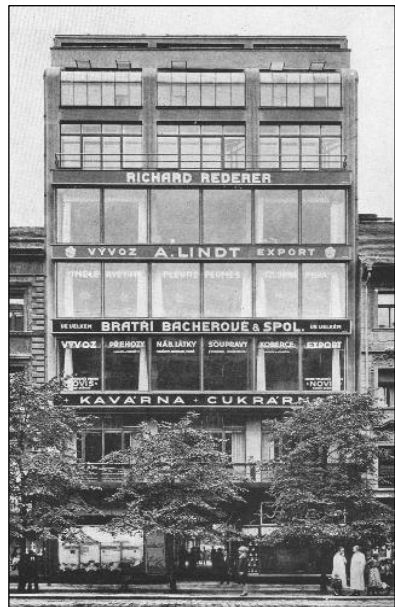
rok	počet staveb	dělníci	úředníci	celkem	celkem mzdy	cena staveb
1918	6	340	82	422	1 000 000 Kč	2 000 000 Kč
1919	64	476	120	596	2 000 000 Kč	5 000 000 Kč
1920	25	575	93	668	5 000 000 Kč	18 000 000 Kč
1921	25	800	104	904	11 000 000 Kč	32 000 000 Kč
1922	18	353	116	469	8 000 000 Kč	28 000 000 Kč
1923	48	1 120	136	1 256	18 000 000 Kč	40 000 000 Kč
1924	50	1 885	185	2 070	22 000 000 Kč	60 000 000 Kč
1925	55	1 517	185	1 702	18 000 000 Kč	61 000 000 Kč
1926	49	1 493	178	1 671	18 000 000 Kč	73 000 000 Kč
1927	54	987	208	1 195	14 000 000 Kč	57 000 000 Kč
1928	58	1 860	328	2 188	33 000 000 Kč	98 000 000 Kč

V letech 1868-1928, tedy za šedesát let existence provedla firma celkem 668 samostatných velkých staveb a bezpočet menších stavebních prací a rekonstrukcí. Rozdělení podle účelu stavby je následující:

cukrovary	32 (4,79%)	školy	33 (4,94%)	paláce, banky	66 (9,98%)
lihovary a pivovary	6 (0,90%)	sociální a zdravotní	24 (3,59%)	obytné domy	352 (52,69%)
hospodářské budovy	12 (1,79%)	dopravní a poštovní	14 (2,10%)	kostely	6 (0,90%)
jiné průmyslové stavby	99 (14,82%)	vojenské stavby	11 (1,65%)	ostatní	13 (1,95%)

Z uvedeného počtu bylo realizováno 13 staveb v zahraničí, na území Prahy připadá 294 staveb. Zajímavé je i rozložení zakázek v letech, kdy za prvních 50 let činnosti tj. do roku 1918 bylo provedeno 200 staveb v úhrnné hodnotě 115.000.000 K, ale po vzniku republiky to bylo neuvěřitelných 468 staveb v hodnotě 572.000.000 Kč.

V roce 1929 zaměstnává celkem 3.668 osob, kterým na mzdách vyplácí 40.530.084,52 Kč. V tomto roce dosahuje podle účetních knih obratu 191.354.301,40 Kč. Protože objemy zakázek dosahovaly dlouhodobě právě takových čísel přistoupil Otakar Nekvasil k myšlence změnit právní formu podnikání. O tom začal uvažovat už před rokem 1930. Výše poplatků, které by ale bylo nutné zaplatit při převodech všech nemovitostí včetně poplatků transformačních ho zpočátku odrazovalo. Důvody proč přeměnit firmu, ale převážily a tak se začalo k celé akci přistupovat.

Česká vzájemná pojišťovna, Spálená ulice (1908)

Palác České banky, Václavské náměstí (1913)

Obchodní dům A. Lindt, tamtéž (1926)

Ministerstvo zahraničního obchodu (1920), stavěno s firmou V. a F. Kavalírové stejně jako Ústřední knihovna hlavního města Prahy (1925)

Tiskárna bankovek Národní banky Československé (1924)

Obchodní dům firmy J. Novák ve Vodičkově ulici (1928)

Klíčové slovo v provedení přeměny měl JUDr. Josef Stanislav Weger, který do firmy vstoupil 1. července 1923. Do té doby pracoval jako tajemník průmyslového oddělení v Živnostenské bance v Praze kde byl od roku 1919. Jeho dosavadní úspěšná kariéra, ale nebyla tím pravým důvodem zaměstnání u Nekvasilů. Weger se 24. dubna 1920 oženil s Libuší Nekvasilovou a 27. března 1923 se jim narodil syn Petr. Druhým důvodem bylo to, že jeho syn Václav Nekvasil, který se narodil 6. července 1904 byl příliš mladý a ještě studoval. Weger tak byl ideálním k tomu, aby ho zasvětil do vedení firmy.

Povolení k založení akciové společnosti bylo vydáno společně Ing. Otakaru Nekvasilovi a JUDr. Josefu S. Wegerovi. Nekvasil, ale nechtěl být jediným zakladatelem firmy, který vloží svůj majetek do nové společnosti. Potřeboval, zejména z daňových důvodů ještě někoho třetího. Volba padla na Ing. Františka Troníčka, který začínal ve firmě v roce 1897 a velmi brzy se stal prokuristou. V roce 1925 je už vrchním ředitelem. Přesto je po celou dobu veden jako samostatný stavitel. V podstatě se souhlasem šéfa prováděl své vlastní stavby s podmínkou, že nebude pracovat na konkurenčních zakázkách. Do jeho kompetence patřila dřevařská pila v Jílovém plně pracující pro Nekvasila. Původně šlo o samostatnou firmu, ale od roku 1914 spolupracovala tak těsně, že se stala její součástí v roce 1919. Právě to bylo výhodou při přeměně firmy a tak mohl formálně Troníček být druhým zakladatelem firmy, který též vloží svůj díl majetku, tedy onu samostatnou pilu v Jílovém.

Než došlo k založení firmy, podali oba zakládající akcionáři 27. října 1931 žádost na ministerstvo financí o poskytnutí úlevy na daních. Po velmi dlouhém jednání byla žádost 8. června 1933 projednána v ministerské radě (tedy až ve vládě) vyřízena a to kladně. V odpovědi bylo sděleno, že nebudou požadovány poplatky z převodů nemovitostí, ani poplatky reální s přírážkami resp. 2 % náhradní poplatky vkladní, ani obecní dávky z přírůstku hodnoty nemovitostí. Jediný poplatek, který zůstal byl poplatek z emisní hodnoty všech nových akcií. Po obdržení této odpovědi se již rozběhla příprava na založení firmy a 5. srpna 1933 je konána ustavující valná hromada nové společnosti. Počáteční kapitál je ustaven ve výši 8.000.000 Kč rozdělený na 8.000 ks akcií na majitele po 1.000 Kč. Kapitál je plně upsán přínosy vkladů do firmy. Ing. Troníček vkládá pilu v Jílovém u Prahy včetně pozemků v hodnotě 504.910,40 Kč a Ing. arch. Otakar Nekvasil vnáší celou svoji stavitelskou firmu v ryzí hodnotě 9.162.542,36 Kč. Rozdíl, který nepokrýval základní kapitál připadl na vytvoření rezervního fondu a částkou 400.000 Kč na zřizovací výdaje. U ocenění vkladů se ještě zastavme, tedy u malého slovíčka „ryzí hodnota“. To byl jen rozdíl mezi výší aktiv a pasiv přebíraných firem, tedy opravdu čistá cena. Např. Nekvasilův podnik měl aktiva v úhrnné hodnotě 157.365.128,61 Kč a jen pozemky a domy

JUDr. Josef S. Weger (1890-1975)

Ing. František Troníček (1876-...?)

Dřevařská pila v Jílovém u Prahy, vklad Ing. Troníčka do společnosti
rodinný dům Nekvasilů ve Vítkově ulici č.p. 244, původně i sídlo firmy
kancelářská budova (1923) v Žižkově ulici č.p. 39 (dnes Pernerova)

A2138 – Akcie firmy V. Nekvasil, stavební akciová společnost na 1.000 Kč s datem emise 1.7.1934, tisk provedla Unie Praha

B009 - Akcie firmy V. Nekvasil, stavební akciová společnost na 25x 1.000 Kč s datem emise 1.7.1934, tisk Unie Praha (originál SOA Praha) (pozn.)* - Všechny dochované jednotlivé i hromadné akcie jsou více či méně seříznuty nerovným řezem, kterým byl oddělen zadní díl pláště

měly hodnotu 12.726.891,45 Kč a to šlo o hodnotu účetní, pozorně si povšimněte zejména prominutou obecní dávku, která by se vypočítávala z hodnoty reálné oproti ceně účetní. Firma tím ušetřila na daních statisíce. Vždyť vkladem získala pozemky a domy v Bratislavě, Dolní Krči, Moravské Ostravě, Nymburce, Třinci a pochopitelně v Karlíně, Holešovicích a Libni.

Za veškerý vložený majetek obdržel Nekvasil 7.600 ks akcií tedy 95 % majoritní podíl a Ing. Troníček 400 ks, tedy 5 % akcií. Podle stanov mohly být kromě jednotlivých akcií vydány také akcie hromadné po 5, 25 nebo 100 ks. Akcie byly vytištěny tiskárnou Unie v Praze až s datem 1. července 1934 a to jen jako jednotlivé v počtu 1.000 ks a hromadné po 25 akciích v celkovém počtu 280 listin. Všechny akcie jsou číslovány ručně a to jednotlivé s čísly 0001-1000 a hromadné s čísly 1001-8000.

Za pozornost ještě stojí doba realizace celé přeměny. První úvaha padla asi kolem roku 1928, přípravy koncem roku 1931, ale faktické založení proběhlo až v srpnu 1933. Přitom všechnen majetek byl do firmy vložen zpětně k 2. lednu 1932, ke kterému také znělo veškeré ocenění. To bylo později vysvětleno tím, že se čekalo na odpověď ministerstva financí ve věci slevy na daních a při podání žádosti v říjnu 1931 nikdo nemohl předpokládat, že se vyřízení protáhne na 20 měsíců. Onen rozdíl mezi ustavením firmy v srpnu 1933 a vydáním akcií o rok později v červenci 1934 vznikl zcela určitě nečekanou událostí. Ing. arch. Otakar Nekvasil umírá 28. prosince 1933 ve věku 64 let. Akcie tak již nesou parafty nových členů správní rady. Na místo předsedy nastoupil za zesnulého JUDr. Josef S. Weger, jako zkušenější přestože od vzniku firmy působí ve správní radě i Nekvasilův syn Václav.

Ve dvacátých letech je firma na svém vrcholu. Realizuje stovky staveb, které jak svým objemem tak i svým významem řadíme dnes mezi nejvýznamnější budovy v Praze a nejen zde. Z průmyslových objektů to jsou objekty pro Českomoravskou továrnu na stroje. Kovárna, lokomotivka, karosárna, modelárna a montovny. Dále pak realizuje nádraží v Libni, hřebčinec v Topolčankách, mlékárnu v Jičíně, přádelny a tkalcovny pro firmu Čerych a synové v Jaroměři, továrnu Graf v Byšicích a tři nové budovy ve Zlíně pro firmu T. & A. Baťa. Probíhá také bezpočet rekonstrukcí cukrovarů jako Podzámčí, Syrovátka, Smiřice, Chropyně, Postoloprty nebo v Předměřici nad Labem a rovněž tak adaptace a přístavby dříve postavených budov.

Tovární objekty však byly na ústupu. Hlavní směr prací byl nyní v obytných a činžovních domech a kancelářích pro úřady a firmy. V seznamu zakázek se tak objevují státní obytné domy v Bratislavě, Nitře, Českém Těšíně nebo v Orlové. Činžovní domy v Bubenči pro družstvo úředníků ministerstva pošt a telegrafů nebo na Vinohradech pro Českou průmyslovou banku, domy pro úředníky Škodových závodů v Podskalí, na Smíchově a v Plzni, celkem 25 vil na Ořechovce, rodinné domy, vily pro ředitele Škodovky dr. Karla Löwensteina nebo JUDr. Ladislava Feierabenda, vrchního ředitele Kooperativy a pozdějšího ministra, senátora dr. Vavro Šrobára nebo pro ředitele Báňské a hutní společnosti Ing. Kruliše-Randu. Zajímavá je realizace celé kolonie nových domků na Pernikářce (Hřebenkách) na Smíchově včetně stavby přístupových silnic.

Pro stát provádí přestavbu bankovního úřadu ministerstva financí, stavbu ministerstva pro zahraniční obchod nebo adaptaci Pražského hradu podle návrhů Jože Plečnika, krajský soud v Klatovech. Z dalších veřejných staveb např. Kounicovy koleje v Brně, školy ve Střekově a Jičíně, kde staví též okresní nemocnici, ozdravovnu spolku Humanita v Prosečnici, ústav hluchoněmých v Radlicích, Jedličkův ústav v Podolí, úrazovou pojišťovnu v Holešovicích nebo Ústřední knihovnu hlavního města Prahy na Mariánském náměstí v Praze a v Bratislavě Zemědělské muzeum.

Budovy Českomoravské továrny na stroje v Praze Lokomotivka (1920) a automobilka Praga (1916)

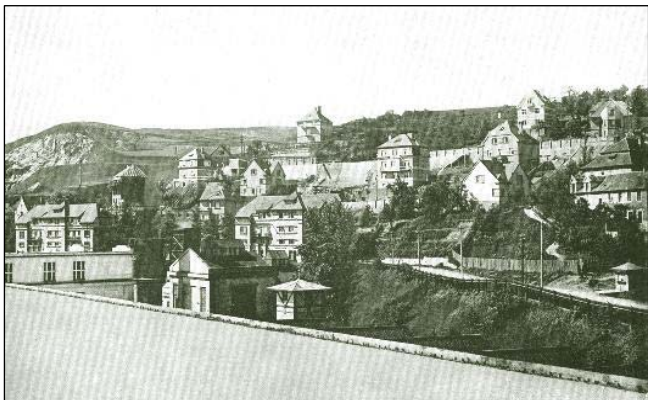
Palác sdružení YMCA na Poříčí v Praze (1925)

tzv. Škodův palác (1923)
Budova generálního ředitelství Akc. spol. dříve Škodových závodů v Plzni v Jungmannově ulici 29, resp. č.p. 35-II.

Ing. Václav Nekvasil (1904-1980)

Kolonie osmnácti domů na Pernikářce [Hřebenka] na Smíchově (1925)

Palác Úrazové pojišťovny dělnické pro Čechy v Holešovicích (1926)

Palác filiálky Živnostenské banky v Moravské Ostravě (1921)

Dvůr a průčelí Banky československých legií v Praze (1921)

Mezi další významné budovy v Praze jmenujme palác Škodových závodů v Praze v Jungmannově ulici, palác Banky Československých legií v Praze, filiálka Živnostenské banky v Moravské Ostravě, palác Y.M.C.A. na Poříčí, Lindtův obchodní palác na Václavském náměstí, stejně jako novostavbu obchodního domu J. Nováka ve Vodičkově ulici a pro Josefa Beránka staví hotel a biograf v Londýnské ulici na Vinohradech. V roce 1924 staví pro Národní banku Československou v Růžové ulici novou budovu tiskárny bankovek, která byla s bankou propojena podzemní chodbou. Dnes zde sídlí Státní tiskárna cenin.

Stavatelství V. Nekvasil mělo vlastní projekční kancelář, kde pracovala celá řada známých architektů. Bohužel však nejsou podepsáni pod projektovými dokumenty, které podepisoval pouze vrchní ředitel Ing. František Troníček nebo ředitel Ing. Josef Mezera a tak jejich jména bohužel neznáme. U několika výjimečných staveb, realizovaných Nekvasilem ale autora známe. Je jím architekt Josef Gočár, který je podepsán např. pod budovou Legiobanky v Praze, ale hlavně na stavbách v Hradci Králové a to státního Rašínova gymnázia z roku 1926, státní koželužské školy z roku 1923 nebo domu z roku 1927 pro Škodovy závody na Ulrichově náměstí, pro které navrhl celou urbanistickou koncepci.

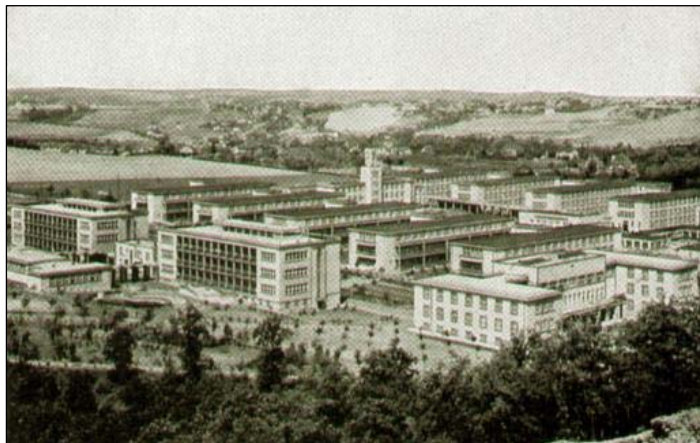
Autorem architektonického řešení Pražské obecní plynárny v Michli je architekt Josef Kalous, stavební plány vypracovali Tomáš Kecík a Václav Střebský. Areál vyniká jednotnou architekturou administrativních, výrobních a obytných budov. Plynárna patřila ve své době k největším a nejmodernějším v Evropě. Slavnostní výkop byl proveden 11. března 1925 a již 21. prosince 1926 byl zahájen zkušební provoz. K slavnostnímu otevření došlo 18. a 19. května 1927.

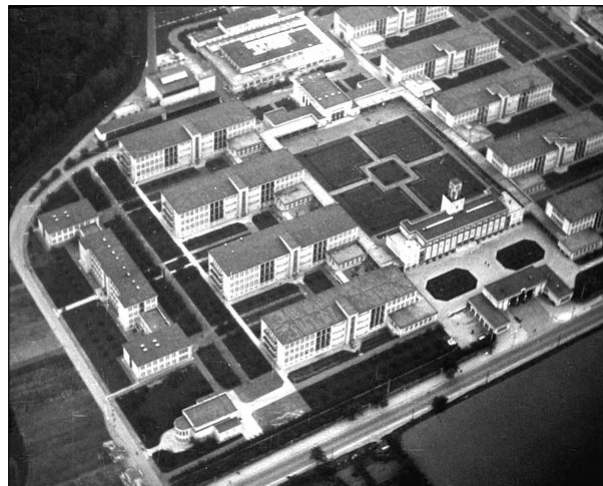
Vstupní brána do areálu Pražské obecní plynárny v Michli (1926)

Státní Rašínovo gymnázium (dnes J. K. Tyla) v Hradci Králové (1926)

Masarykovy domovy v Krči (1926-1928) celkový a letecký pohled

Jednou z největších staveb v Praze byl projekt Ústředního zaopatřovacího ústavu hlavního města Prahy v Krči. Soutěž vyhrál v roce 1925 se svým návrhem arch. Bohumír Kozák, jeden z mladých architektů, který pracoval až do roku 1919 v projekční kanceláři u Nekvasila, kde spolupracoval např. na Pražském sanatoriu v Podolí. Projekt v Krči byl takového rozsahu, že stavební práce byly zadány třem stavitelům. Nekvasil zde postavil celkem devět budov. K položení základů došlo 10. července 1926 a 26. října 1928 došlo k slavnostnímu předání prvních budov. V ústavu, který byl tehdy největším a nejmodernějším zařízením v Evropě našlo místo 2.200 osob ve starobinci a chorobinci. Celkem zde bylo 3.500 lůžek včetně oddělení pro děti. Celý areál byl prakticky téměř soběstačný. Měl vlastní pekárnu, řezníka, řemeslnické dílny. Součástí areálu bylo i kino, škola, elektrárna a vlastní kostel. Výstavba areálu ležícího na ploše 18 hektarů stála 106.015.000 Kč a pokračovala až do roku 1934.

Třicátá léta přinesla firmě zcela jiné zakázky a starosti než předchozí dekáda. Většina důležitých staveb pro vládní úřady byla dostavěna. Poslední větší realizace byla přestavba Černínského paláce v hodnotě 14.695.000 Kč a budov ministerstva financí za cenu 5.837.594 Kč. Významnou stavbou byl Husův sbor ve Vršovicích. Firma převzala staveniště 16. března 1930, v září byly zavěšeny zvony a slavnostní otevření se konalo 21. prosince 1930.

Také filiálka v Moravské Ostravě realizovala své stavby velmi rychle. Příkladem může být Bezručova chata na Lysé hoře, která byla postavena pro Podbeskydskou župu Klubu českých turistů v Ostravě za cenu 602.000 Kč za pouhých 6 měsíců během roku 1934.

Chatu projektoval Ing. František Knobloch. V roce 1933 vypracoval zdarma projekt. Zásluhou Moravsko-slezských elektráren akc. spol. byl položen elektrický kabel z Ostravice až na Lysou horu a položení základního kamene se konalo 1. října 1933. Během května byl zachycen pramen vody asi 100 metrů pod vrcholem odkud bylo položeno 550 metrů výtlačného potrubí a 14. června 1934 začala stavba. Na Lysou horu tehdy vedly jen lesní cesty a doprava stavebního materiálu se prováděla koňskými povozy. K otevření chaty došlo 8. prosince 1934. Bylo zde 12 pokojů, dvě noclehárny, byt pro nájemce, ústřední topení, teplá užitková voda a elektrická kuchyň.

Velký stavební rozmach v bytové výstavbě se zmenšoval a počátkem 30. let nastoupila krize. V té nejhorší době zemřel majitel firmy, který naštěstí zanechal po sobě zavedený podnik. Několik let tak firma žila z podstaty, ale ne dlouho. Rodinné vedení i najatí zaměstnanci přece jen neměli ten správný fortel.

S nastupujícím fašismem se začaly objevovat zakázky pro ministerstvo obrany, které zadávalo

Husův sbor Čs. církve husitské ve Vršovicích (1930)

Bezručova chata na Lysé hoře (1934)

Budova Černínského paláce upravená podle projektu arch. Pavla Janáka (1933)

Vila JUDr. Ladislava Feierabend na Ořechovce, č.p. 560 (1927)

Palác Vzájemné pojišťovny Praha v Praze na Příkopech (1927)

Městská spořitelna v Nymburce (1925)

zakázky na našem opevnění. To byla částečně záchrana ve formě státních zakázek. První zakázky byly zadány firmě 7. dubna 1936 na úseku Darkovičky na Hlučínsku, kde firma postavila 10 objektů za cenu 7.670.470,93 Kč. V březnu 1937 byla firmě zadána další realizace na úseku Malé Hoštice u Opavy, kde postavila 8 objektů v ceně 7.722.944,38 Kč.

V průběhu této zakázky však došlo k důležitým událostem. V červnu 1937 rezignoval na své místo vrchního ředitele a člena správní rady Ing. Troníček což zdůvodnil svým věkem a rodinnými důvody. S ním jako by odešel duch starých generací, což se projevilo velmi brzy. Firma nedokázala v krátkodobém horizontu dostát svým závazkům a proto podala návrh na vyhlášení vyrovnávacího řízení. Soud zahájil řízení a 10. srpna 1937 jmenoval vyrovnávacího správce, dnes bychom řekli insolvenčního. Na nemovitosti byla uvalena exekuce a bylo nařízeno soudem, aby informace o řízení byla vyvěšena i na obou pražských burzách (tedy plodinové i peněžní a pro cenné papíry) a byla tak veřejnosti všeobecně známa.

Firma se musela konsolidovat. Podnik se podařilo zachránit odprodejem části majetku, ale za cenu dokončování jen rozdělaných staveb, nové zakázky nebyly téměř realizovány, vyjma výstavby opevnění, které se podařilo udržet. Dokonce ještě 13. září 1938 obdržela firma poslední zakázku na stavbu šesti pěchotních železobetonových srubů v Chrastavě v plánované ceně 7.872.272,52 Kč. O čtyři dny později byla vyhlášena mobilizace a za dalších třináct dní, 30. září 1938 došlo k podpisu mnichovské dohody. K realizaci těchto staveb už nikdy nedošlo.

Pěchotní srub MO-S 17 „Štipky“ opevnění Darkovičky (1936)

Mnichovská dohoda se dotkla firmy nejen ztrátou zakázek. Sousední Polsko využilo našeho oslabení a obsadilo svévolně Český Těšín a Třinec, kde měla firma své filiálky. Vedení firmy nemělo zájem podnikat v zahraničí a proto se v únoru 1939 správní rada rozhodla o zrušení obou filiálek. Než však došlo k provedení likvidace bylo Polsko v září 1939 poraženo a obě města přešla do rukou Německa. Odtržením Slovenska se obdobná situace opakovala zánikem bratislavské filiálky v roce 1940, kdy bylo navíc rozhodnuto ve správní radě o zrušení již delší dobu nečinné filiálky v Hradci Králové.

S ukončením vyrovnávacího řízení, které trvalo předepsané dva roky začínala firma vlastně od nuly, tedy z pohledu zakázek. Finančně na tom byla hůře. Bilance vykazovala docílenou ztrátu 3.872.626,76 K. Velmi těžko se řešilo vyúčtování doplateků za stavby pro stát, protože zánikem Československa měli úředníci zcela jiné starosti a tak docházelo k průtahům. Když pak bylo vše v roce 1942 doúčtováno, vyšly najevo další ztráty ve výši 4.010.782,74 Kč. Od podzimu 1939 začala firma znovu stavět, hlavně pro staré klienty. Rozsah prací ve velkém pro, zejména pro veřejnou správu byl v postoji vlastníků a vedení firmy, kteří nechtěli pracovat pro Němce. Automaticky se tak vyřazovali ze zakázek pro Wehrmacht a další. Pozornost Gestapa na sebe nedala dlouho čekat. Když firma nechtěla stavět pro armádu došlo k vyvlastnění některých pracovních strojů pro vojenskou správu. Tedy formálně došlo k dočasnému poskytnutí, ale inventář se již nikdy do firmy nevrátil. Docházelo tak i k odlivu některých zakázek od poněmčených firem a malými zakázkami nebylo možné krýt režii a vyrovnanou bilanci. Jen díky prodeji nemovitosti v Bratislavě (postavené firmou v roce 1921) se podařilo snížit ztrátu o částku 1.575.290 K. Během roku 1942 chtěla firma přistoupit ke snížení kapitálu, kde by se promítla ona ztráta. Při předběžném projednávání tohoto kroku na příslušných

Prádelna A. Čerych a synové v Jaroměř (1925), kdysi společník firmy

Rýčové rypadlo a pojízdný kompresor v roce 1928

Valná hromada akcionářů firmy V. Nekvasil, stavební akciová společnost v Praze-Karlíně, dne 19. června 1946, usnesla se na snížení akciového kapitálu z 8.000.000 Kčs o 7.000.000 Kčs, tedy na 1.000.000 Kčs, a to s platností od 1. ledna 1942. Toto usnesení bylo schváleno výnosem ministerstva vnitřního obchodu ze dne 26. října 1946, č. j. II/2-18.050/46. Věřitelé uvedené společnosti se vyzývají vzhledem k ustanovení § 18 akciového regulativu, aby své nároky ohlásili u jmenované společnosti do 3 měsíců, počítaje ode dne třetího uveřejnění této vyhlášky.

2204/54—1

V. Nekvasil, stavební akciová společnost.

Inzerát z Úředního listu vydaný 21. ledna 1947 oznamující snížení kapitálu

PhDr. Radim Kettner (1891-1967)

náhodná, patřil v podstatě také do rodiny. Byl synovcem JUDr. Přemysla Šámala.

Po roce 1945 začala firma pracovat na stavbách důležitých pro obnovu státu. Pracovala na stavbě dolů, nemocnic, elektrárnách a letištích. Ještě na valné hromadě 23. října 1947 se hovořilo o sepsání pamětního spisu k výročí 80. let od založení firmy. Nikdo z přítomných tehdy nemohl tušit, že k tomu už nedojde, přišel únor 1948. Hned 2. března 1948 vydal Ústřední národní výbor statutárního města Ostravy výměr o zavedení národní správy do odštěpného závodu v Moravské Ostravě, jejíž provedením pověřil firmu Konstrukтива, národní podnik. O den později byl stejný výměr vydán Zemským národním výborem v Praze, kterým byla zavedena národní správa do celé firmy.

Vyhláškou ministra techniky č.1669 ze dne 29. července 1948 byla obchodní firma V. Nekvasil, stavební

akciová společnost zpětně k 1. lednu 1948 znárodněna a její majetková podstata začleněna do Československých stavebních závodů, národního podniku v Praze. Národní správa byla zrušena 11. srpna 1953, protože pominuly důvody pro její zachování, majetková podstata již nebyla „kapitalistickými živly“ ohrožována. Po 80 letech byla násilně přetržena historie firmy, která zažila světlé i stinné stránky stavebního podnikání u nás. Naštěstí zůstaly nejen vzpomínky, ale také ony úžasné stavby a vyslovené heslo „Nejen doufám, ale pevně věřím“.

Rudolf Píša

Použitá literatura z knihovny MCP:
Ročenky Industrie Compass a Financial Jahrbuch 1901-1944
Šedesát let firmy V. Nekvasil, Praha 1928 včetně fotografií
Adresář polit. okresu Karlínského, 1903
Ostatní fotografie: archiv autora a archiv rodiny Nekvasilů
Údaje k pevnostem: Plk. PhDr. Eduard Stehlík,
Lexikon tvrzí československého opevnění z let 1935-1938

Veškeré exponáty pocházejí ze sbírek Muzea cenných papírů.
Použité exponáty: A2138, B009, P0506, P0527, P0798, P1996, T0522, T4418, T6378, T6379. Exponát B009 – originál SOA Praha, sbírka akcií
Průkopníci podnikání v českých zemích, Česká televize, 1998
Dobová rytina Karlína z Muzea hl. města Prahy, zdroj www.zastarouprahu.cz
Fotografie pevnosti: www.vojenstvi.cz
SOA Praha, fond KSO Praha

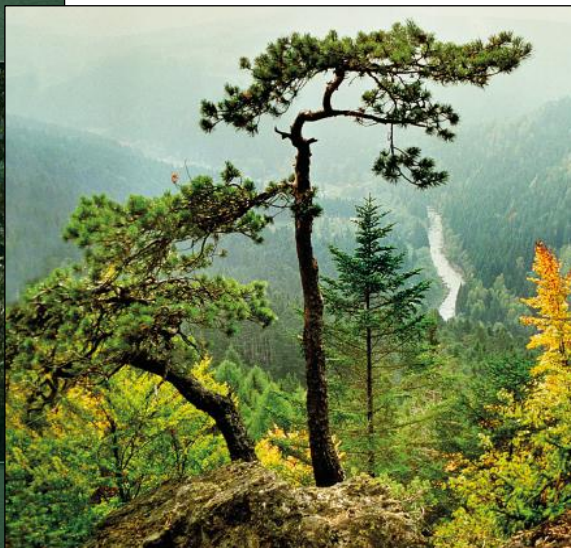
ŠUMAVSKÁ LEDVCOVÁ JEZERA, KARY, STRŽE A VODOPÁDY

Ivo Svoboda

DAS
MEDIA

DAS
MEDIA

Šumavou
vrcholy
i údolími

Durch Berg
und Tal
Böhmerwald

IVO SVOBODA

DAS MEDIA, a.s. vydává pro všechny milovníky přírody knihy z edice „Šumava“. Autorem je Ivo Svoboda, který působil na Šumavě jako lesní inženýr a má tak nejen bohaté odborné znalosti, ale zejména svůj rozsáhlý fotoarchiv a dokumentaci.

Zatím posledním počinem je obrazová publikace „Šumavou vrcholy i údolími“, která je svým rozsahem i zpracováním zcela unikátní a potěší každého, kdo ocení krásy přírody a celého regionu.

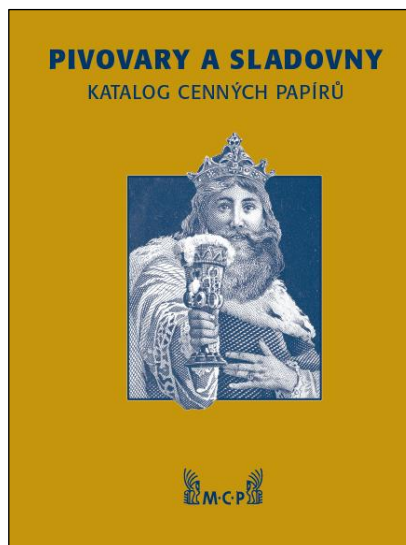
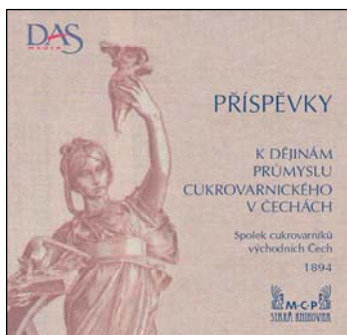
V edici MCP vydávané ve spolupráci s Muzeem cenných papírů vyšly zatím dva tituly a to katalog cenných papírů z oboru pivovarů a sladoven a příspěvky k dějinám průmyslu cukrovarnického ve východních Čechách, 1894.

Všechny tituly najdete v knihkupectvích po celé ČR a nebo si je můžete objednat na naší adrese.

DAS MEDIA, a.s.
Pod Vilami 13
140 00 Praha 4 - Nusle

media@das-mcp.cz

www.das-mcp.cz

 M·C·P
MUZEUM CENNÝCH PAPÍRŮ
NADAČNÍ FOND

NADAČNÍ KONTO

369 000 369 / 2010

Fio banka, a.s.

Muzeum cenných papírů, nadační fond, Pod Vilami 1038/13, 140 00 Praha 4 - Nusle, IČ 28 42 98 93, fond zapsán v nadačním rejstříku MS v Praze N697. Věstník je vydáván měsíčně jako zpravodaj o činnosti fondu a jeho sbírkách. Je šířen prostřednictvím webových stránek muzea za pomoci DAS MEDIA, a. s. Nevyžádané rukopisy se nevracejí. Šíření všech reprodukcí i textů bez dalšího souhlasu MCP je zakázáno a podléhá autorskému a reprodukčnímu právu.